

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 70/03-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. apríla 2003 predbežne prerokoval sťažnosť prof. Ing. J. Z., CSc., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu ustanoveného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na verejné prerokovanie vecí a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom ustanoveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 19 S 63/02, za účasti Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l:

Sťažnosť prof. Ing. J. Z., CSc., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2003 doručená sťažnosť prof. Ing. J. Z., CSc., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu ustanoveného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na verejné prerokovanie veci a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom ustanoveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 S 63/02.

Sťažovateľ uviedol, že krajský súd uznesením sp. zn. 19 S 63/02 z 21. novembra 2002 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zastavil konanie, ktoré bolo začaté na základe jeho žaloby proti rozhodnutiu Krajského úradu v Bratislave, odboru životného prostredia (ďalej len „krajský úrad“), z 11. decembra 2001 č. W-01949/2001-HLO a proti rozhodnutiu Okresného úradu Bratislava I, odboru životného prostredia (ďalej len „okresný úrad“), z 22. júna 2001 č. ŽP-2001/11 836 Šv/J-2 podanej podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Nezákonnosť vyššie uvedených rozhodnutí žalovaných správnych orgánov spočívala podľa sťažovateľa v tom, že *«bez právneho dôvodu – splnenia hmotnoprávných podmienok pre rozhodnutie o nariadení odstrániť stavbu, bez preskúmania skutkového stavu, v žalobou napadnutých konaniach a rozhodnutiach príslušných správnych orgánov rozhodli tieto*

o právach a povinnostiach sťažovateľa – vlastníka stavby garáže, ktorá bola predmetom správneho konania – bez toho, aby so sťažovateľom konali ako s účastníkom konania.

Stavebný úrad rozhodol o nariadení odstrániť stavbu „nevlastníkom“ stavby, ktorá je, teraz už po jej zbúraní bola, stavebno-technicky i občianskoprávne oprávnenou stavbou garáže vo vlastníctve sťažovateľa. Bezosporu v žalobou napadnutých správnych konaniach došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorý zahŕňa aj právo byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhoduje o jeho právach a povinnostiach – išlo o porušenie ústavného práva sťažovateľa byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhodovalo o jeho právach a povinnostiach».

Dôvodom, pre ktorý krajský súd zastavil konanie podľa § 250d ods. 3 OSP, bolo, pokiaľ ide o vyššie označené rozhodnutie krajského úradu, to, že „žaloba smeruje proti rozhodnutiu procesnej povahy, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom“, a vo vzťahu k vyššie označenému rozhodnutiu okresného úradu to, že proti nemu v zákonom ustanovenej lehote „nebolo zo strany žalobcu podané v rámci správneho konania odvolanie“.

Krajský súd vyhlásil uznesenie sp. zn. 19 S 63/02 na pojednávaní 21. novembra 2002 s tým, že proti nemu nie je prípustné odvolanie. Nadväzne na to sťažovateľ poznamenáva, že „Odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania podľa § 250d ods. 3 OSP v znení zákona č. 424/2002 Z. z. je prípustné až s účinnosťou od 1. januára 2003“. Sťažovateľ preto tvrdí, že „nemá k dispozícii žiadne opravné prostriedky (riadne či mimoriadne) alebo iné právne prostriedky nápravy, teda inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv“.

Sťažovateľ nesúhlasí so záverom krajského súdu, podľa ktorého jeho žaloba smerovala proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom súdneho preskúmania, a nestotožňuje sa ani s tvrdením, že proti rozhodnutiu okresného úradu č. ŽP–2001/11 836 Šv/J-2 z 22. júna 2001 nepodal riadny opravný prostriedok. Vzhľadom na to zastáva názor, že postupom a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho vyššie špecifikovaných práv.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Krajský súd v Bratislave svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 19 S 63/02 porušil základné právo Prof. Ing. J. Z., CSc. na súdnu ochranu a spravodlivý proces na nezávislom a nestrannom súde a na preskúmanie zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktoré sa dotýkali jeho základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2) Krajský súd v Bratislave neposkytnutím súdnej ochrany v konaní vedenom pod sp. zn. 19 S 63/02 – preskúmaním zákonnosti rozhodnutia Krajského úradu v Bratislave, odboru životného prostredia č. W-01949/2001-HLO a rozhodnutia Okresného úradu Bratislava I, odboru životného prostredia č. ŽP-2001/11836 Šv/J-2, ktoré sa dotýkali základných práv a slobôd Prof. Ing. J. Z., CSc., porušil jeho základné právo na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR a právo na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru.

3) Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 19 S 63/02 z 21. 11. 2002 o zastavení konania sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

4) Prof. Ing. J. Z., CSc. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 130 000 Sk (slovom: stotridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5) Krajskému súdu v Bratislave ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia Prof. Ing. J. Z., CSc. v sume 6. 300.- Sk (slovom: šesťtisícristo slovenských korún) advokátovi JUDr. M. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na jeho účet.“

V prílohe podania z 10. marca 2003 zaslal sťažovateľ ústavnému súdu napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 19 S 63/02, 19 S 332/02 z 21. novembra 2002, ktoré bolo doručené jeho právnenému zástupcovi 6. marca 2003.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V danej veci sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa enumeratívnych článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu a podanie sťažnosti ústavnému súdu okrem iného zdôvodnil tým, že proti rozhodnutiu krajského súdu o zastavení konania nie je prípustný riadny, ale ani mimoriadny opravný prostriedok. Na základe toho sa zrejme nazdával, že v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd sa však s týmto názorom nestotožňuje.

Na základe informácie krajského súdu zo 7. apríla 2003 bolo rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 19 S 63/02, 19 S 332/02 z 21. novembra 2002 doručené právnomu zástupcovi

sťažovateľa 6. marca 2003. Podľa názoru ústavného súdu mal sťažovateľ so zreteľom na deň, keď mu bolo doručené napadnuté rozhodnutie, podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky k dispozícii účinný opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv poskytuje, a to odvolanie proti označenému rozhodnutiu podľa § 250d ods. 2 OSP. Sťažovateľ však bez toho, aby bol pred tým, než podal sťažnosť ústavnému súdu, uvedený opravný prostriedok vyčerpal, rozhodol sa požiadať o ochranu svojich základných práv ústavný súd.

Ústavný súd si je vedomý toho, že na napadnutom uznesení došlo k vyznačeniu doložky právoplatnosti a že toto uznesenie obsahuje aj poučenie, podľa ktorého proti nemu nie je prípustný opravný prostriedok.

Ako však zdôraznil samotný sťažovateľ vo svojej sťažnosti, zákonom č. 424/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 424/2002 Z. z.“) došlo s účinnosťou od 1. januára 2003 k novelizácii § 250d ods. 3 OSP v tom zmysle, že pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov „súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné“.

Od 1. januára 2003 bol v dôsledku zmeny právneho stavu príslušný súd povinný postupovať pri vyznačení doložky právoplatnosti podľa ustanovení zákona č. 424/2002 Z. z. Nesplnenie tejto povinnosti nebránilo sťažovateľovi, aby využil zákonnú možnosť podať odvolanie proti označenému rozhodnutiu krajského súdu (obdobne IV. ÚS 57/03).

Podľa § 355 prvej vety OSP „Ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon i pre konania začaté pred jeho účinnosťou“.

Pokiaľ ide o konanie, ktorého ústavnosť sa posudzuje na základe tejto sťažnosti, nie je v novele Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 424/2002 Z. z. uvedené inak.

Vzhľadom na to vychádza ústavný súd z vyššie citovaného ustanovenia § 355 OSP upravujúceho časovú pôsobnosť tohto zákona a konštatuje, že označené uznesenie krajského súdu bolo možné po jeho doručení napadnúť v zákonnej lehote odvolaním.

Citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku upravuje časovú pôsobnosť v civilnom procese, ktorá sa riadi zásadou, že procesné normy nadobúdajú túto pôsobnosť dňom svojej účinnosti. Problematiku začatých a neskončených konaní, ako aj účinky vykonaných procesných úkonov riešia prechodné ustanovenia (§ 355 až 372 OSP). Platí základné pravidlo, podľa ktorého ak zákon neustanovuje inak, platí nový zákon aj v konaniach, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou. Právne účinky už urobených procesných úkonov však zostávajú zachované. Uvedené pravidlo vyjadruje všeobecne akceptovanú zásadu procesného práva o časových medziach procesných zákonov.

Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu chrániť základné práva a slobody je daná len vtedy, ak o tejto ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa názoru ústavného súdu mal sťažovateľ so zreteľom na deň doručenia označeného rozhodnutia krajského súdu jeho právnomu zástupcovi (6. marec 2003) účinný právny prostriedok ochrany svojich označených základných práv v systéme všeobecného súdnictva, ktorý však nevyužil. Preto je právomoc ústavného súdu v takomto prípade so zreteľom na čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy vylúčená.

Na základe týchto záverov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon poznamenáva, že rozhodovanie o zrušení sťažovateľom označeného rozhodnutia a o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vyplýva z čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy a prichádzalo by do úvahy iba v tom prípade, ak by nadväzovalo na rozhodnutie o vyslovení porušenia jeho základných práv. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o tejto časti návrhu na rozhodnutie (petitu sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2003